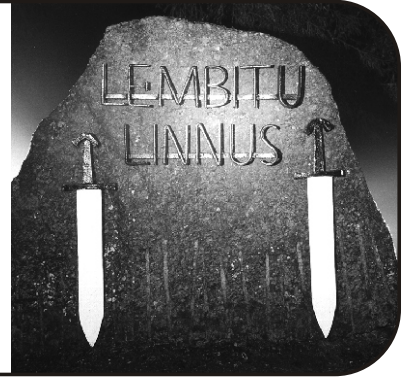

Suure-Jaani linna,
Suure-Jaani valla
ja
Olustvere valla
ajaleht

Nr. 11 (32)
November 2002

LEOLE

NOVEMBER Anno Domini 2002

Novembrit võib nimetada talve ootamise kuuks. Sel aastal tuli lumi küll juba oktoobri keskel maha ja külmakraade oli päris palju, aga tõeline talv seostub põhiliselt ikka ajaga advendist Eesti Vabariigi aastapäevani. Ees on aasta kõige pimedamad ja pikemad ööd. November on hingede aeg.

Mida vanarahvas Viljandimaal hingede aja kohta arvas.

“Hingedepäeval (2. novembril) viiakse liha ja muud paremad kraami kausiga tare otsa päale, neile sugulastele, kes juba surnud on, sest et nad sel päeval sinna tulevad.” (Paistu)

“Hingedepäeval viidi hingedele külakosti. Siis pandi hauale suupisteid, et ka surnud saaks toidust osa võtta. Aga eriti usklikud viisid kausiga lakka toitu, näiteks putru, et majahinged saaksid ka maitsta.” (Kolga-Jaani)

“Kui ingeaeg jäätisid sajab, siis külmeb toine aasta vili ära.” (Halliste)

“Märdipäeva pühitsetakse sellesama söögiga mis hingedeapäevagi, s.o verikäkiga.” (Taruastu)

Aga Suure-Jaani kihelkonnast, täpsemalt Sürgaverest, on 1927. aastal kirja pandud selline rahvatarkus: “Kui ‘hingede ajal’ hästi palju mõistatakse, siis tulevad kirjud vasikad.” Seega, kes kirjutasid vasikaid tahab, see hakaku usinasti mõistatama mõistatama.

November on ka üks lõbus “sanditamise” kuu: jäävad ju siia nii mardi- kui kadripäev. Täna on vanadest kommetest järel põhiliselt laste kostümeerimise lõbu ja hea-parema lootuses perest-perre käimine. Suuremates linnades hakkab seegi taanduma, sest kasvava kuritegevuse kartuse võrastele ust ei avata. Meie kandis lastakse vast siiski *sante* oma küüsi ja valutavaid varbaid soojendama.

Kõige tähtsam päev selles kuus on aga 10. november - isadepäev. Selle päeva tähistamise komme ei ole meil kuigi vana ja seetõttu on kindlasti kõigis peredes järgitavatest traditsioonidestki raske rääkida. Ühte viisi on vaid see, et isade austamiseks lehvivad kogu riigis sinimust-valged lipud, kõik muu on aga iga pere ning inimese enda südamel ja fantaasia vili.

Sügis mälestuste värvi kirkaid mõtteid hallidesse aegadesse.

Leili Kuusk
leili@suure-jaani.ee

Leivapäeval maitses leib pärishästi

OTOD.JaaniSim

Meie igapäevast leiba ...

... väike osa ühest kristlas-konna vanimast palvest - Meie Isa palvest. Seda palvet teab ilmselt peast iga kristlane ja vaevalt on meie kultuuripiirkonnas inimest, kes seda kuulnud ei oleks. Sõnad “Meie igapäevast leiba” peaksid olema kõigile ühtviisi arusaadavad, olgu tegemist ükskõik mis usku või hoopis mitte uskuva inimesega. Kas see tegelikult aga nii on? Tähistab ju *igapäevane leib* siin nii toitu, kehakatet kui peavarju. Viimased on omakorda kõik väga erinevalt tõlgendatavad. Kas *toit* tähendab kõike, mida silm ihata oskab, inimese organismi igakülgeks tervislikuks funktsioneerimiseks vajalikku või vaid eluspüsimiseks vajalikku? Kui luksuslikult peaks inimese keha kaetud (või hoopis paljastatud) olema? Kas *peavari* tähendab aset ja tuulekaitset, kullatud kuplitega hiigellossi või midagi nende vahele mahtuvat? Ilmselt soovib igaüks endale just seda, mida tema nende asjade all mõistab.

Sõna “leib” toob minu arvates igale eestlasele esmasena meelde rukkileiva. Olgu see leib siis vanaema käega ahju soojusest võetud, poest kilepakendist pärit, olgu seal sees köömned, terad, sink või isegi rosinad ja sukaad - see on leib. Iga päev laual olev ja eestlase maitsele nii hea. Pea igaüks, kes on võõrsile sattunud, teab, et ükskõik kui luksuslik laud ka tema ees pole olnud, meie musta leiva järele on mõne päeva pärast ikka igatsus tekkinud.

Juba viiendat aastat viiakse Eestis läbi Eesti Leivaliidu algatatud projekti “Rukkileib meie laual”. Projektinõukogusse kuuluvad peale Eesti Leivaliidu veel Eesti Veskiomanike Ühenduse, Eesti Pagarite Seltsi, Sotsiaalministeeriumi, Haridusministeeriumi ja TTU Toiduainete Instituudi esindajad. Eestis

tehtud toit umi suu ringud on näidanud, et leivatoodete tarbimine inimese kohta keskmiselt on langenud alla 100g/päevas. Tervislikuks toitumiseks oleks aga vaja, et leib ja teraviljatooted moodustaksid peamise osa toidust, soovitatavalt üle 200g/päevas. Selline kogus kindlustaks organismi vajalike kiud- ja mineraalainetega ning vähendaks toitumisest põhjustatud krooniliste haiguste teket. Pikaajalise projekti eesmärgiks ongi suurendada rukkileiva ja leivatoodete tarbimist, säilitada eestlaste kultuurilise omaseid toitumisviise, kujundada ja väärtustada leiva osa eestlaste kultuuritraditsioonides. Projekti sihtrühmaks on eelkõige lapsed, aga ka õpetajad, toitlustajad ja kogu elanikkond.

Projekti toimumise ajal on igal aastal septembris-oktoobris läbi viidud leivanädalat. Selle raames on toimunud temaatilisi kirjan-dite, luuletuste ja joonistuste võistlusi; mitmesuguseid üritusi lasteasutustes, perearstikeskustes, rahvamajades; degusteerimisi ja näituseid. Koolidele, lasteaedadele ja kultuuriasutustele kingiti CD ja kassett “Leivalood” vanade ja uute lauludega rukkist, rukkilildest ja rukkileivast.

Leivanädala raames toimusid ka sel aastal 7.- 13. oktoobril temaatilised üritused mitmetes meie piirkonna lasteasutustes, aga ka Suure-Jaani kultuurimaja viis 8. oktoobril läbi Leivapäeva.

Leivapäeva üritusele kultuurimaja vabremonditud väikesesse saali oli kogunenud pea poolsada inimest. Enamuses lapsed ja pensionärid. Loode-tavasti valmistasid pereemad sel ajal oma peredele tervislikku õhtusööki. Üritus oli n.ö esimeseks proovikiviks kultuurimaja uuele kunstilisele juhile

Maret Aabojale.

Kohale tulnud said rukki kohta mitmesugust infot, näiteks seda, et rukis on pärit Edela-Aasiast ja oli algul hoopis umbrohi nisupõllul. Räägiti ka rukki kasvatamise ja kasutamise ajaloost Eestis. Tuletati meelde rahvatarkusi. Usuti, et leiva lõigatud ots ei tohi ukse poole jääda, et õhtul ei tohi leiba lahti lõigata, et pragunenud päts tähendab halba. Mõistatati teemakohaseid mõistatusi ja anti teada “kõige kõigematest”. Kui pikk on näiteks kõige pikem Eestis valmistatud võileib? Selgus, et sellest jätkuks nii mõnelegi sööjale - 183 meetrit ja 60 sentimeetrit.

Leivapäeva külaliseks oli AS Vilma nõukogu esimees Arnold Kimber. Härra Kimber tutvustas projekti “Rukkileib meie laual”, selle eesmärgi ja siiani toimunut. Veel said kuulajad teada, et AS Vilma on üks kahest Viljandimaal musta leiba tootvast ettevõttest. Pagaritoodete valmistajaid on palju, aga leiva tegemine on keeruline ja suhteliselt väikese rentaablusega. Ka Vilma põhikasum tuleb mitte leivast-saiast ja tortidest, vaid pulbritest. Sellest ka firma uus punase-valgetäpiline “nägu”. Vanadelt kuivainekarpidelt tuttava kujunduse valimist põhjendas nõukogu esimees veel sellega, et nii on odavam: uute toodete turuletoomisel ei ole vaja pakendi kujundamisele kulutada.

Jutuks tuli ka AS Vilma ajalugu ja tänased tegemised. Firma moodustasid 1991. aastal 180 toonast ja endist töötajat. Praeguseks on aktsionäre 108, aga need on ikka vaid “omad”. Kuigi aastatega on investeeritud 30 miljonit, makstakse aktsionäridele ka dividende. Umbes kolme miljoniga on toetatud neid, kes ise hakkama ei saa (sporti, pensionäride klubisid, üritusi). Praeguseks ollakse jõutud niikaugele, et nii kasutatav rukkikui nisujahu on pärit Eestist.

Leivapäeva raames oli välja kuulutatud koduleiva ja leivatootude konkurss. Kui kaks aastat tagasi ei toodud ühtegi võistlustööd, siis sel korral oli osavõtu tõus protsentides tohtu - osales kaks inimest. Vaike oli küpsetanud südamekujulise leiva ja Ida teinud väikeseid võileibu. Auhinnad oli päeva väärilised - liha- ja singileib “Vilmalt”.

Koos lauldi veel rukkilildest ja maitsti proffide küpsetatud leiba ning võistlusele toodud.

Leivanädal lõpeb traditsiooniliselt lõikus-tänupühaga Eesti kirikutes. Leib aga maitseb eestlastele loodetavasti edaspidigi.

Leili Kuusk

OMAVALITSUSTES

Suure-Jaani Linnavolikogu

10.10.2002

Algati Suure-Jaani linna üldplaneering ja kinnitati selle lähteülesanne;

Võeti vastu Suure-Jaani linna 2002. aasta eelarve II muudatused;

Võeti vastu Suure-Jaani linna arengukava aastateks 2002 - 2010.

31.10.2002

Suure-Jaani Linnavolikogu esimeheks valiti Ülo Kõst ja aseesimeheks Peeter Sadam.

Suure-Jaani Linnavalitsus

07.10.2002, 14.10.2002, 21.10.2002, 28.10.2002

Väljastati kasutuslood Uno Viigandile kuuluval Vambola tn 10 kinnistul asuvale elamule ja Voldemar Lippule kuuluval Lembitu pst 49 asuvale majandushoonele;

Määrati sotsiaalkomisjoni ettepanekul sotsiaaltoetusi 11 linnakodanikule kokku summas 5036.- krooni;

Väljastati tähtajatud kauplemislood FIE Ea Põdrale juuksuriteenuste osutamiseks, aktsiaseltsile Alexela Oil kauplemiseks Oja 2 tanklas vedelkütusega, autokaupadega, pakendatud toiduainetega, pakendatud õlidega, jookidega, alkoholiga, tubakatoodetega ja tegelemiseks videolaenutusega ning liikluskindlustuse lepingute sõlmimisega;

Reservfondist eraldati 30000.- krooni Suure-Jaani Gümnaasiumile kõõginventari soetamiseks;

Tunnistati "Värvid linna" konkursi võitjaks Jaama tn 21 elamu omanik Martin Johanson ja premeeriti teda 3000.- krooniga;

Muudeti Suure-Jaani linna 2002. aasta alaeelarveid;

Eraldati Viljandi Kurtide Ühingule tegevustoetust 900.- krooni;

Eraldati Suure-Jaani Gümnaasiumi õpetajale Kersti Saarnakile töödaja eluruumina korter Tallinna tn 13A 10;

Määrati Tallinna tn 24 katlamajast müüdava soojuste hinnaks elanikkonnale 428,55 krooni/MWh ja asutustele 523,80 krooni/MWh (hinnad ilma käibemaksuta).

Suure-Jaani Vallavolikogu

18.10.2002

Otsustati suurendada OÜ Suure-Jaani Ravikeskuse osakapitali 40000 krooni võrra, mille eest tasutakse mitterahalise sissmaksena varaga;

Kuulati Elle Tintsi informatsioon riigieelarvest sihtotstarbeliselt eelarvesse laekunud summade kasutamise kohta;

Muudeti Suure-Jaani valla 2002.a eelarvet;

Reservfondist taotleti raha elamumajanduse kuludesse Sürgevare külas asuva õpetajate maja katuse remondiks ning Kõidama lasteaed Traksik töötajate premeerimiseks heade tulemuste eest koolieelsete lasteasutuste sisehindamisel lähtuvalt 2001/02. õa riikliku järelevalve tulemustest.

Seoses Karistusseadustiku jõustumisega 1. septembril 2002.a muudeti Suure-Jaani valla koerte ja kasside pidamise eeskirja, Suure-Jaani valla avaliku korra eeskirja ja Suure-Jaani valla heakorra eeskirja.

Suure-Jaani Vallavalitsus

08.10.2002

Suure-Jaani vallale kuuluvatele hoonetele Lõhavere külas määrati ehitiste teenindamiseks vajaliku maa suurus ja piirid;

Anti nõusolek Viljandi Teedevalitsuse valduses oleva rajatise aluse ja nende teenindamiseks vajaliku maa, K-24115 Suure-Jaani-Navesti katastriüksuse ja AS Edela Raudtee valduses oleva rajatise aluse ja nende teenindamiseks vajaliku maa, Lelle-Tüti-Viljandi raudtee katastriüksuse riigi omandisse jätmiseks;

Ruusivälja kinnistu jagamisel tekkivate uute katastriüksuste nimedeks määrati Riisuvälja ja Ruusi ning sihtotstarbeks maatulundusmaa ning Lepametsa kinnistu jagamisel tekkivate uute katastriüksuste nimedeks määrati Lepametsa ja Jõeäärre ning sihtotstarbeks maatulundusmaa;

Oigusvastasel võõrandatud vara eest määrati kompensatsioonid Raul Mägile, Asta-Helene Mõttusele ja Mart Müürile;

Madis Lepajõe kuuluva Lepakose majavalduse nimedeks määrati Lepajõe;

Sürgevare Põhikooli õpetaja Anneli Võsale anti kasutamiseks üürilepingu alusel Sürgevare külas Opetajate majas korter nr 3;

FIE Karin Kasele väljastati kauplemisluba kauplemiseks Vihiküla kaupluses;

Kõidama lasteaed Traksik hoolkogu koosseisu nimetati valla esindajana Maie Käba;

Kõidama lasteaed Traksik hoolkogu koosseisu kinnitati Kaja Saar, Indrek Ebber,

Madis Ritson ja Maie Käba;

Arvo Türnerile kuuluvale elamule Päraküla külas väljastati kasutusluba;

Ehitusluba väljastati Ulvi Kikrele Ojakalda talus küüni, aiama ja kuuri ehituse alustamiseks ning Katrin Kaljulale Vanasauna talus sauna ehituse alustamiseks;

Astrid Lohule väljastati projekteerimistingimused kuuri ehitusprojekti koostamiseks.

Suure-Jaani Vallavalitsus

23.09.2002

Oigusvastasel võõrandatud maa tagastati Olev Tirmastele;

Ostueesõigusega erastati Tammetõru katastriüksus Vihi külas Silver Silmale ja Risti katastriüksus Lahmuse külas Sergei Maasinile;

Vaba metsamaa nr 83, Nilsoni kü Reegoldi külas erastatakse Heli Nilsonile; nr. 55, Käbi kü Jälevere külas Lembit Viilpile; nr. 164, Haaviku kü Kootsi külas OU Hertlangile; nr. 49, Uite kü Kootsi külas Aire Reimusele; nr. 121, Saarte kü Völlil külas Arne Zirnaskile; nr. 48, Liiviku kü Kootsi külas Rait Zirnaskile; nr. 8, Kanarbiku kü Kootsi külas Vilma Zirnaskile; nr. 189, Kasesoo kü Vöhmassaare külas Heinu Kasele; nr. 155, Jõe kü Vöhmassaare külas Arno Jõeamaale; nr. 192, Eva kü Vöhmassaare külas Urve Koemetsale; nr. 51, Alle kü Jälevere külas Kalev Allele; nr. 52, Pauli kü Jälevere külas Paul Pädule;

Nõmmitsooja kinnistu jagamisel tekkivate uute katastriüksuste nimedeks määrati Nõmmitsooja ja Nõmmitsoometsa ning sihtotstarbeks vastavalt elamumaa ja maatulundusmaa;

Korteriomandi seadmise teel erastatakse Kübera katastriüksus Sürgevare Põllumajandusühistule, Siim Eevardile ja Juta Aulele;

Suure-Jaani vallaeelarvesse laekunud vahenditest määrati toimetulekutoetust 19062 krooni üksile elavatele isikutele ja perekonnale, kelle kuu netosissetulek on alla kehtestatud toimetulekupiiri;

Kasutusluba väljastati Viljandi Tärbijate Ühistule kuuluvale Sürgevare kauplusele, Suure-Jaani vallale kuuluvale Reegoldi kaupluse ruumidele Paala Rahvamajas, Helvi Mihnole kuuluvale kanalale, Põllumajandusministeeriumile kuuluvale Säde elamule Reegoldi külas ning Suure-Jaani vallale, Merike Hendriksonile ja Anna Tammele kuuluvatele kuuride, majandushoonele, laut-kuurile, saun-kuurile, aidade ja kuurile Tõnneotsa majavalduse koosseisus;

Ehitise teenindamiseks vajaliku maa suurus ja piirid määrati Suure-Jaani vallale kuuluvale Lõhavere elamule.

Olustvere Vallavolikogu

30.10.2002

Olustvere Vallavolikogu esimeheks valiti hr Arnold Pastak ja aseesimeheks hr Heiki Saar.

Olustvere Vallavalitsus

Määrati hooldajad puudega inimestele;

Kinnitati toimetulekusaajate nimekirja;

Anti nõusolek maa ostueesõigusega erastamiseks Jaak Soonele Kuuseniidu mü. Riiasaare külas;

Oigusvastasel võõrandatud maa tagastati Tiit Karuse'le Pingo mü Riiasaare ja Mäeküla külas, Asta Naelaste'le Tondisoru mü. Tääksi külas, Liida Siimer'ile Tupe mü. Kuhjaveres külas, Ilvi Viidas'le Tõri mü. Võivaku külas, Martin Kors'ile Pilu mü. Ulde külas, Mati Tõnison'ile, Kaljo Tõnison'ile ja Maie Klemm'ile kaasomandisse 1/3 osa igahuhele Torro mü. Võivaku külas;

Vaba metsamaa nr.69 Kaelase mü erastati Romeo Mükki'le;

Väljastati ehitise kasutusluba Elfriede Vung'ile Kungla 1 Ulde külas elumajale, majandushoonele, kelderabiruumile, kasvuhoonetele;

Alustati maa kompenseerimise menetlust Kivi Jaan 19 ja Pingo 176 talude kohta;

Määrati Kuhjaveres külas Muhu mü. erastatav maa vastavalt piiride kulgemise ettepanekule.

Traditsiooni taaselustamine

18. oktoobri õhtul kogusid Olustvere lossi Vastemõisa, Olustvere ja Suure-Jaani valla ning Suure-Jaani linna volikogude-valitsuste liikmed ja ametnikud. Pidulikult tähistati järjekordse kolmeaastase tööperioodi lõpulejõudmist. Volikogude esimehed andsid üle tänu tehtud töö eest.

Pikemalt omavalitsustes töötanud või volikogudesse kuulunud inimesed mäletavad, et neliviis aastat tagasi olid sellised ühised peod üsna tavalised: siis saadi kokku isegi neli korda aastas. Traditsiooni taaselustamise idee tuli Vastemõisa Vallavolikogu esimehelt Heino Poskalt.

VALIMISTULEMUSED

SUURE-JAANI LINN

Eesti Keskerakond

nr	hääli
101 Peeter Sadam*	64
102 Rein Valdmaa*	97
103 Tõnu Siimsoo	7
104 Priit Toobal*	23
105 Tiit Siim	8
106 Ain Kuldkepp	7
107 Adolf Takk*	9
108 Peep Siim	3
109 Tiina Soolo	3
110 Eneli Raid	7
111 Reiko Sülla	0
112 Tiina Olesk	7
113 Eeri Palu	7
114 Uno Jürisson*	11
115 Ly Valdmaa	4
116 Raimo Oolo	2

Eesti Reformierakond

117 Ülo Kõst*	73
118 Rein Savelli*	11
119 Tiina Idla*	15
120 Riina Mankin	8
121 Eha Lepik	6
122 Vello Säask*	11
123 Vello Jürgenson	6
124 Laine Vahtra	2
125 Maive Ottas	5
126 Rein Rätsep	11
127 Raina Sülla	9
128 Eiki Subi	1
129 Ly Uettoa	6
130 Laine Lindla	3
131 Liina Viies	5
132 Jaan Vahtra	9

Ühendus Vabariigi Eest - Res Publica

133 Toomas Henk*	34
134 Robert Ilves*	24
135 Jaan Hansen	22
136 Andres Henk	7
137 Rein Mägi	6
138 Anne Hramov	10
139 Laine Eltermaa	4
140 Urmas Saaremets	14
141 Elle Tints	12

SUURE-JAANI VALD

VL Koduvall

101 Rein Aidak*	42
102 Kalev Alle	7
103 Ain Arula*	19
104 Aadu Hommik	16
105 Jaan Jaska*	35
106 Madis Jürjado	11
107 Andrus Keerd*	95
108 Maie Käba	110
109 Valve Lindla	14
110 Arne Miilen*	78
111 Märt Perve	23
112 Lauri Sepp	9

113 Avo Soosalu	14
114 Valner Uus	12
115 Enno Varblane*	38
116 Viktor Vene*	25
117 Leopold Viigand*	20
118 Vahur Vingisaar*	23

Ühendus Vabariigi Eest - Res Publica

119 Arvi Hindriks	16
120 Eha Lillsaar	15
121 Reet Mutso	7
122 Eda Nodapera*	36
123 Anu Ojamäe	10
124 Eda Pulla	8
125 Enno Püvi	7
126 Raivo Roosi	13
127 Hillar Sein	9
128 Gunnar Sein	9
129 Tiit Sepp	8
130 Imbi Suurpere	7
131 Rein Tamm*	42
132 Heino Tikker	12
133 Taivo Tirmaste	3
134 Olavi Udam*	18
135 Peedu Voormansik*92	

OLUSTVERE VALD

VL Olustvere Valla

Ühendus	
102 Are Aua *	80
103 Arnold Pastak*	38
104 Heiki Saar*	25
105 Romeo Mukk*	32
106 Elvi Mägi	4
107 Peep Rink	24
108 Madis Randaru	7
109 Jüri Sulg	9
110 Elviira Grosberg	4
111 Jaan Hansen*	46
112 Ilmar Kõvatomas	10
113 Arvi Sarjas	4
114 Mari-Liis Kõuts	33
115 Agu Treial	3
116 Heiki Randmäe	19

Rahvaerakond Mõõdukad

117 Piret Tiirusson*	35
118 Matti Zirk*	52
119 Marje Riis	10
120 Saima Kink	16
121 Avo Ailt	12
122 Siiri Sonk*	23
123 Harry Veskiõja	5
124 Tõnu Kukk	12
125 Karin Abel	9
126 Tiia Mikson	12
127 Kaarel Omel*	38
128 Viktor Kukk	17
129 Tõnu Brauer	6
130 Talis Kink	14

Üksikkandidaat

101 Aivo Sonn	21
---------------	----

* - volikogu liikmed

Mardiütulusi Suure-Jaanist

Mardiõhtu pakub palju nalja noorele ja vanale, mida pooleks talveks tagantjärele saab rääkida. Igaüks teeb nüüd nalja, kuidas mõistab. Mardile ei panda midagi pahaks, igaüks ehitab ennast kuidas arvab, mida narrim, seda naljakam, mida hullem, seda ilusam.

Mõnikord tehti eriline hobune: pää, kael ja jalad olid tehtud puust. Hobuse keha oli tehtud puust konstruktsiooniga, mille üle oli tõmmatud tugev riie. Sellist hobusekolakast veeti siis kaasas kui kusagile tallu sisse mindi. Puges keegi mardisantidest õnsasse hobusekerre poolest kehtast saadik - nii et ainult jalad maha ulatusid. Toas tegi ta siis kõiksugu nalja.

Kadrisanti või marti joostes vahetasid külapoisid salaja ahjudesse perenaiste toidupannid ära. Lõpuks läinud küla toidupannid nii segamini, et ei teatudki kust neid kätte saada. Poistel nalja palju, perenaistel aga ootamatud toidud ahjus.

Mardipäeva aegu kui hinged peavad ära minema, siis vaata läbi valge hobusa rangide volliaugust, siis näed kui lähevad kiriku poole.

Kui silgud mardipäevaks juba hapuks lähevad, tuleb soe ja udune talv.

Kui mardipäeva ümber kuivad ja külmad päevad on, siis saab sooja talvet.

Kui mardipäeval kannul kübar pääs on, siis ka maarjapäeval - see tähendab pikka talvet.

Eda Saaremets

SINULE, LAPSEVANEM!

2. oktoobril toimus Olustvere Põhikoolis lastevanemate üldkoosolek, kuhu oli esinema kutsutud Viljandi Maavalitsuse haridus- ja kultuuriosakonna juhataja Kalle Küttis. Loenguteema "Lapsevanema võimalused lapse õpihuvi suurendamiseks" peaks mõtlemissainet pakkuma igale vanemale. Viljandimaa haridusjuht rõhutas, et vaid kodu-poolne sügav huvi koolis toimuva vastu ja oma lapse õpihuvi igakülgne toetamine annavad soovitavaid tulemusi. Lapsevanemate oskus oma lapse arengule kaasa aidata mõjutab suurel määral õpilase edasijõudmist koolis ja isa vanema võimuses on selles osas palju ära teha. Alljärgnevalt mõned soovituselised näidetele:

- Lugege õhtuti koos lastega.
- Mängige eneseväljendus- ja arutlemisostkust arendavaid mängu (nt "Alias" jms).
- Näidake lapsele ajalehes huvitavaid artikleid ja arutlege nendega päevakajaliste sündmuste üle.
- Vestelge õhtuti sellest, mida lapsel päeval koolis õppisid ning proovige omalt poolt midagi lisada.
- Muutke oma perepuhkused sisukateks.
- Selle asemel, et süüdistada kooli kehvast õpetamisest, pühen-duge ise rohkem oma laste harimisele.

Aino Viinapuu

Suure-Jaanis algas linna üldplaneeringu koostamine

Linnavolikogu algatas 10. oktoobri istungil linna üldplaneeringu koostamise ja kinnituse saamiseks lähteülesande. Seni kasutati üldplaneeringuna 1982. aastal Eesti Maachitusprojektsi koostatud Suure-Jaani linna planeerimise ja hoonestamise projekti. Selle järgimine on aga riigis toimunud ühiskonnakorra vahetumisega kaasaskäinud omandi-reformi ja uue majandusolukorra tõttu võimatuks muutunud. Ka on viimastel aastatel koostatud kesklinna detail-planeering ja vee ning kanalisatsiooni arenguskeem oluliselt antud projekti muutnud.

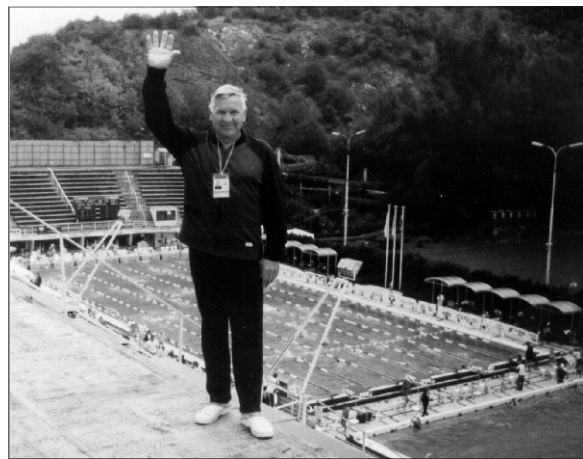
30. septembril 1922. aastal soostus Taevere Vallavolikogu Suure-Jaani alevi eraldumiseks. 80 aastat hiljem lükkas aga vald taasühinemise otsuse tagasi. Suure-Jaani iseseisvus algas 1. jaanuarist 1933, kui alev alustas iseseisva eelarve ja valitsusega kohapealse elu juhtimist. 1934. aastal koostas vannutatud maamöödaja A. Toom Linnade ja alevite maaga varustamise seaduse põhjal Taevere kroonumõisa ja Suure-Jaani kirikumõisa riigistatud maadest Suure-Jaani alevi maade plaani. Sisuliselt oli see tänapäevase üldplaneeringu eelkäia mis andis alevile korrapärase tänavavõrgu ja maalilised puisteed (Lembitu, Ringpuistee). 1949.-59. aastatel oli linn Suure-Jaani ja osa Pilstvere kirikumõisa konna haarava rajooni keskus. Sellest perioodist ehk täpsemalt 1954. aastast on olemas Suure-Jaani planeerimise ja hoonestamise projekt ehk gene-raalplaan. Seda projekti ei viidud õnneks ellu. Projekti järgi oleks pidanud kesklinna Kõleri tänava algusest kuni Lembitu puisteeni olemasolevad hooned kokku lükkama. Selle kohale oli ette nähtud rajada ümbrusega mitteaakuv klassitsistlik keskvälgak koos kiirtena väljuvate laide puude-ridadega palistatud tänavatega. Kogu-muljelt oleks see meenutanud väga suurt mõisakeskust. Järve kaldal asuva surnuaia asemel oleks olnud rahvaste sõpruse park. Niipalju mäluvõime-kenduseks, võib olla et paljud, ka tol ajal elanud inimesed seda ei teadnud, sest kõik selle projekti paberid olid ette nähtud ainult ametlikuks kasutamiseks - see tähendab salajased.

Järgmine üldplaneering oli juba eelpool mainitud 1982. aasta Suure-

13. novembril saanuks Olustvere kauaaegne õpetaja Toivo Grosberg 70

Toivo sündis 13. novembril 1932 Rakveres, Marie ja Sergei Grosbergi teise pojana. Kokku kasvas peres neli last: kaks venda ja kaks õde. Rakverre jäid lapsepõlve ja põhikooli aastad. Virumaa pealinnas algas ka armastus spordi vastu. Elukutse omandas Toivo Grosberg Tallinna Kehakultuuritehnikumis. Vahepeal tuli käia vene kroonut teenimas, kuid õnneks kulus sealgi suur osa ajast spordi peale. Töökohaks ja koduks sai alates 1955. aastast kuni lõpliku lahkumiseni 1998. aastal Olustvere.

Selline ta on, ametlik kokkuvõte minu isa elust. Kuid kuidas mahutada ühte

Toivo Grosberg Prahast

FOTO:erakogust

Jaani linna planeerimise ja hoonestamise projekt, mis jätkas põhimõtteliselt sama ideelist liini mõningate erinevustega nagu näiteks olemasoleva kalmitu säilitamine. Tol ajal linnal mingeid omavalitsemise funktsioone ei olnud, aeti majavalitsuse ja külanõukogude-laadseid asju. Linnas tähendus nivelleer-us ei millekski muuks kui nime osaks. Sellest ajast ongi säilinud paralleelism - Suure-Jaani linn ja samanimeline vald. Asulast nimetusega Suure-Jaani linn püüti kujundada Lahmuse sovhoosi keskasulal. Viimase üldplaan järgi ehitatigi Välja tänavale 6 kortermaja, 2 kortermaja, 4 kobargaraazi hoonet, autobussijaam ja uus kultuurihoonet-kiino aga jäid ehitamata. Samuti jäi ehitamata nähtamatu, aga väga oluline asi - linna üldiselt haarav veevõrk. Riigi raha jätkus ainult rajoonikeskuse - Viljandi - arendamiseks.

Taasiseseisvumise järel on linna kaks olulisemat saavutust: paisjärve puhastamine ja 80-ndatel alustatud ning varem seisnud lasteaiahoone valmis-ehitamine. Viimasega lahendati laste-aiat, raamatukogu ja linnavalitsuse ruumiprobleemid. Nende projektide teostamine näitab, et on võimalik hea tahmise korral midagi olulist teha, tuues vajalik raha väljastpoolt - antud juhul riigilt.

Üldplaneering kui arengukava ruu-miline väljendus on linna lähima 10-15 aasta arengu kavandamise tähtsaim instrument.

Üldplaneeringu ülesandeks on: Linna ruumilise arengu analüüs ja edasise arengu kujundamine;

Kavandatava ruumilise arengu kaasneda võivate majanduslike, sotsiaalsete, kultuuriliste mõjude ja looduskeskkonnale avaldatavate mõju-de hindamine ning säästva ja tasakaal-ustatud ruumilise arengu tingimuste seadmine;

Maa- ja veealade üldiste kasutus- ja ehitustingimuste määramine;

Miljoöväärtusega hoonestusalade, väärtuslike maastike ja loodus-koosluste väljaselgitamine, nende kaitse ja kasutustingimuste seadmine;

Teede ja tänavate asukoha ning liikluse põhilahenduse määramine;

Põhiliste tehnovõrkude trasside ja tehnorajatiste asukoha määramine;

Ranna ja kalda ulatuse ning seal ehituskeeluvööndi täpsustamine;

Puhke ja virgestusalade määramine;

Muinsus- ja looduskaitses alla

kirjatükki kõike seda mida tahaks öelda nüüd, kui on jäänud ainult mälestused....

Armas isa, mina mäletan Sind alati nõudlikuna enese ja teiste vastu - kõik pidi oma kohal ja korras olema. Aga samas oli Sul ka hea huumorimeel ja konflikte lahendasid Sa sageli nalja visates. Meie kodus ei olnud meeste ja naiste töid, kõike tehti ühiselt. Sa ütlesid ikka, et parimates restoranides on meeskokad ja tõesti - unustamatud on Sinu valmistatud kapsatoidud. Meie õega pidime juba maast madalast iseseisvust harjutama ja kõigea ise hakkama saama. Teie emaga olite ju päev läbi hõivatud - õppetunnid hommikul ja treeningunnid õhtul. Sinu tööpäev algas hommikul kell 7 hommikuvõimemise, koju jõudsid sageli alles 10-11 vahel õhtul, kui viimased treeningud lõppesid.

Lõõgastuseks oli muusika: armastasid akordionimuusikat ja Raimond Valgret. Mäletan Sind lihtsalt oma lõbuks pilli mängimas.

Tänu Sinule on Olustveres esimene maa-siseujula, mis ehitati 1963 - 1966 suures osas tehniku-miõpilaste ühiskond-liku tööga. Tollane direktor Harald Hõim toetas ettevõtmist kogu hingest, basseini sai valmis tuletõrje vee-hoidla na, vahendeid leiti ka seinte ja katuse jaoks. Oma moodsi skandaal - polnud ju nõukogude põllu-

meestele sellist luksust vaja. Ometi õppisid selles pisikeses 20 m pikkuses ja 2 rajaga "vannis" ujuma ka ümbruskonna lapsed.

Oma viimasel, 66. sünnipäeval ütlesid Sa uhkuse ja rahuldustundega, et Sinu elu ajal pole Olustveres uppunud ükski laps.

Minu laul on klade "Minu stardid ujumises 1948-1969, 1988 -..."

Võistlusspordiga tegelemine jäi aastatesse 1948-1969, alates 1988. aastast alustasid taas - spordivete ran ide hulgas. Sinu nimel on mitmeid ENSV maanoorte rekordeid ja nali naljaks veel viimasel minutil - 1991. aastal - õnnestus Sul Kievis toimunud NSV Liidu uju misvõitlustel saavutada 50m rinnuliujumises NSVL meistritiitel. 1997. aastal Prahast peetud Euroopa seniiorujutajate esivõistlustel tulid tagasi VI kohaga 100m rinnuli-ujumises. Võistelda õnnestus Sul veel Hollandis, Saksamaal ja Itaalias

Sa olid spordimees ja võitleja, läbi ja läbi. Ka oma elu viimasel päeval, 21. novembril 1998 tulid Sa Vinni ujulas Eesti meistriks.

Möödumas on 5 aastat Sinu lahku-misest. 4 korda on Eesti meisterujutajad jaanuaris kogunenud Olustverre Sinu rajatud ujulasse, et Sinu mälestuseks ujuda.

Sa võid oma elutööga rahul olla, Sest sinu tööd jätkab Sinu tütar Hele. Käin minagi mõnikord Olustveres ujumas ja alati on tunne, et Sa viibid kusagil sealsamas, kohe-kohe astud sisse ja ütled midagi julgustavat või seisad käsi tervituseks tõstetud nagu Prahast ujula taustal tehtud fotol.

Heli Grosberg

kuuluvate objektide arvestamine planeeringus vastavalt kehtivatele eeskirjadele või põhimäärustele.

Planeeringu koostamine on ühis-kondlike kokkulepete saavutamine. Selles protsessis peavad osalema linnaelanikud, poliitikud, ettevõtjad, riigi esindajad ja muud huvigrupid. Kui antud osapooled jõuavad ühisele kokkuleppele on tõenäoline, et kavandatu ka ellu viiakse.

Kuna Suure-Jaani linn on ka teda ümbritseva valla keskus ja linna kujundavad tootmisettevõtted (Sakala Saeveski, Eesti Hõõvelliist jt) jäävad välja linna administratiivpiiridest, siis on oluline planeeringu koostamisse haarata ka linnaga piirnevad valla alad.

Asja vastu võetud linna arengukava on kooskõlas linnavolikoguse esindatud poliitiliste erakondade seisukohtadega linna arengu olulistes küsimustes, nagu näiteks gümnaasiumi võimla ning linna vee- ja kanalisatsioonisüsteemi ehitamine, kultuurimaja olukorra parandamine jne. Jääb loota, et meie poliitikutel leiavad üles need õiged Toompea ja Brüsseli hoovad, millega rahakraanid avada, et kavandatu ellu viia. Siin peab kaasa aitama ka linna üldplaneering - Euroopa Liidu toetus-fondid avanevad ainult arengukavas ja planeeringus olevate projektide rahastamiseks.

Millisena tahaksime oma linnakest näha 10-15 aasta pärast? Sellele peaks mõtlema iga linna kodanik ja pakkuma välja oma ideid.

Siinkirjutaja arvates on Suure-Jaani identiteedi, püsijäämise ja oma-näolisuse säilitamise ning arengu seisukohalt olulised järgmised põhi-mõtted.

Oluline on olemasolevat kõrget identiteeti veelgi tõsta. Meil on suurepärase ajalugu muinasajast ärkamisajani, suurejooneline kultuuri-traditsioon ja ilus loodus järvede, parkide ja vooortega. Tähtis on kõike seda oskuslikult meie arenguks ära kasutada.

Ehituskeskkond on osa kultuuri-pärandist ning see vajab tähelepanu ja kaitset kui taastamatu väärtus. Suure-Jaani keskosa hoonestus on säilinud peaaegu muutumatul kujul 100 aastat - see on hindamatu väärtus. Väärtusliku hoonestuse säilitamiseks võimaluste leidmine ja uute ehituste sobitamine linnaruumi eeldab majoomanike teadlikkust ja head tahet, vaja on kasutada arhitekti ja disaineri abi.

Parim näide on vanasse veskisse rajatud kohvik Arturi Juures.

Infrastruktuuri arendamine on linna arengu võtmeküsimus, mis vajab kõige suuremaid investeeringuid. Kuna sidevõrk kuulub erafirmale ja elektri-võrk ning peatänavad kuuluvad riigile, siis on tähtsaim linnast sõltuv element siin vee- ja kanalisatsioonivõrk. Olemasolev arenguskeem haarab ühtsesse võrku ka linnaga piirnevad valla osad Päraküla ja Lõhavere külast ning Kõidama küla.

Sidevõrgu kaasajastamist alustas Eesti Telefon mõni aasta tagasi ja jättis selle siis pooleli. Ees on kogu linna haarav elektrivõrgu ümberehitamine - Eesti Energia alustab töödega järgmisel aastal. Tuleb suunata nende ettevõtete tegevusi linna huvides.

Gümnaasiumi võimla vajadus on juba aastaid tagasi otsustatud ja seda keegi enam ei vaidlusta, sest kaua võib lapsi koolitada maakonna ainukeses ilma võimlata koolihoones.

Vaja on otsustada kultuurimaja kaasajastamine. Arvan, et kultuurimaja või õigemini kultuurikeskus peaks paiknema seal, kus ta on juba pea 100 aastat olnud. Teatavasti ehitas olemasoleva hoone 1904. aastal eesti soost Angi mõisnik Jaan Kurrik. On vaja leida vaba maa olemasoleva hoone kõrval, et laiendada ja renoveerida vana või ehitada uus hoone. Ansambliks tuleks haarata ka kihelkonna koolimaja (Kõleri tn 1). See eeldab päästekomandole uue asukoha leidmist ja mõistagi uute hoonete püstitamist.

Kas Angi ojalet tuleb veel kolmas paisjärv, või jääb sinna edasi võsa, kus linna rooveed looduslikult puhastatakse?

Kuhu tuleb linna tootmispark - piirkond kuhu koondusid tootmis-ettevõtted?

Meis saab omanike poolt mahajäänud hoonetest Kõleri tn piirkonnas, sealhulgas kreekakatolikust kirikust?

Kas linna uus keskus nihkub tõesti Väandra-Mudiste maantee äärde?

Ja tuhat muud olulist küsimust.

Erinevalt nõukogude perioodist ei koostata planeeringuid enam salastatult kitsas ringis - need arutatakse läbi kogu linnarahvaga.

Kutsume kõiki huvilisi alanud töös osalema. Selleks on esimene võimalus 12. detsembril, kui korraldame Suure-Jaani arengukonverentsi.

Avo Järve
Piirkonna arhitekt

KOLM AASTAT OMAVALITSUSTES

Oktoober 1999 - oktoober 2002

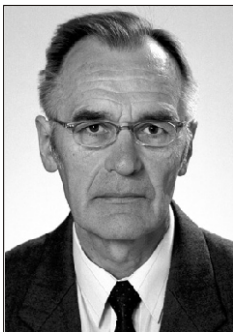
20. oktoobril toimusid kohaliku omavalitsuse volikogude valimised. Täna on hääled loetud ja tulemused teada. "Leole" pöördus mõned nädalad enne valimisi kõigi viimasel kolmel aastal piirkonnas omavalitsusorganite (volikogude ja valitsuste) juhtinud inimeste poole palvega vastata kolmele küsimusele.

1. Millised on suurimad kordaminekud?
2. Mida oleksite soovinud veel saavutada?
3. Kas on olnud ka ebaõnnestumisi ja millised need on olnud?

Märt Moll

Suure-Jaani Linnavolikogu esimees 28.10.1999-30.11.2001

Eivastanud

Tõnu Siimsoo

Suure-Jaani Linnavolikogu esimees 07.12.2001-24.10.2002

Jah. Meie valimisliiduga "Kihelkond" oli see õnnetus, et me kohe alguses, liidu moodustamise ajal, ei leppinud kokku, missuguste ametite peale missugused persoonid hakkavad kandideerima. Kui meie valimisliit valimistel võitis, oli meil selge ainult üks - volikogu esimeheks kandideeris Märk Moll ja me kõik olime sellega nõus. Linnapea ametist ei tehtud enne valimisi üldse juttu ja see oli viga. Valimisliidu sisene kriis linnapea ameti ümber ajas hiljem lõhki terve valimisliidu. Sellest on mul siiani kahju. Lõpptulemusena astus volikogu esimees tagasi ja mitmed valimisliidu liikmed loobusid tööst volikogus. Kuna meie valimisliit jäi lõpuks volikogus vähemusse, siis mingi kompromissi tulemusena, sai minust volikogu esimees ja Ülo Kõstist linnapea. Nii juhtuski, et viimase valimisperioodi jooksul oli meil kolm erinevat linnapead ja kaks volikogu esimeest.

1. Kas minu või volikogu?

Ma ei tähtsustaks oma isikut eriti, kuigi päris tühja kotina ma volikogu esimeheks ei tulnud. Olin kaks eelnevat aastat olnud linnavalitsuse liige ja ka volikogu esimees olen varem olnud. Olin kursis nii linna asjadega kui volikogu esimehe tööga.

Volikogu suurimad kordaminekud langesid kindlasti sellesse aega, kui seda juhtis Märk Moll. Omaette kangelastegu oli 2000. aasta eelarve kokkuseadmine. Tegelikult võtsime üle suurtes võlgades linna. Eelarve puudujääk (normaalseks elamiseks) oli umbes 1,5 miljonit krooni. Peale selle oli meie naabervallal meile prentsioone kooli rahastamise osas... Ometi elasime selle aasta üle, nii nagu järgmisedki.

Teine suur küsimärk, mis tuli "sirgeks venitada" oli meie linna hallata olev "Hooldus". Kui palju tunde istusid "Hoolduse" nõukogu liikmed ja linnavalitsus, et selle asu tuse raa mat upi damise sasi-pundart lahti harutada! Lõplikult

lahti harutatud pole ta veel praegugi, sest kohus pole oma sõna veel öelnud.

Aga mul on hea meel, et ka "Hooldus" tõusis jalgadele ja tegutses praegu Enno Püvi juhtimisel normaalse ettevõttena.

Volikogu kordaminekud on needki, et töötati ümber vanu ja võeti vastu uusi seadusandlikke akte, mis aitavad paremini reguleerida elu linnas; asutati "Artur Kapi Uhing" ja astuti tõsiselt Eesti kultuurikaardile; läbi konkursi "Värvid Linna" astuti sammuke unelmate väikelinna poole; meie kool on üks maakonna edukamaid...

2. Oi, oi! Mul ja ka meie volikogul on kaks suurt unistust ja terve hulk väiksemaid. Suuremad unistused, mille nimel oleme kõvasti töötanud, on kooli võimla ehitus ja väikeste omavalitsuste ühinemine suurvallaks. Usun, et linna ja valdade ühinemisel tulnud tagasilööki oli ajutine. Samuti olen veendunud, et kool saab uue võimla.

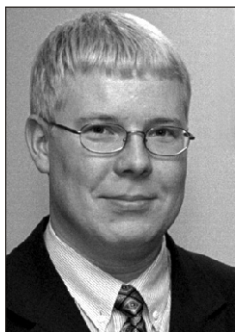
Väiksemad unistused on kirjas viimasel volikogu istungil vastu võetud linna arengukavas.

3. Suur ebaõnnestumine oli meie valimisliidu lagunemine. Sellest tulenevalt ei olnud linna juhtimises stabiilsust.

Tulenevalt pingelistest eelarvetest ei ole me saanud tõsta linna kassast palka saajate töötasusid. Olukord on absurdi lähedane - üha uued ja uued töötajad linnas on hakanud saama miinimumpalka - viimane on linnas makstavatele töötasudele järele jõudnud...

Eks linna ja valdade ühinemise edasilükkumine on ka ebaõnnestumine, mis ikkagi pidurdab terve piirkonna arengut.

Aga ebaõnnestumisi oli siiski tunduvalt vähem, kui õnnestumisi.

Mihkel Jürisson

Suure-Jaani linnapea 17.11.1999-07.12.2000

1. Õnnestunud asjad on linna paisjärve väärtustamine (jätkub siiani), piirkonna ühine leht ja hilisem ühine arengukava läbi koostöö Taani siseministeriumiga.

Kordalainuks võin lugeda ka maakonna ravikindlustusnõukogus osalemist, mis küll ei ole otseselt seotud Suure-Jaaniga, kuid oli tegelikult oluline igale maakonna inimesele.

2. Neid asju on märksa rohkem: piirkonna omavalitsuste tihedam koostöö (ehk ühine omavalitsuski?), gümnaasiumi materiaal-tehnoloogilise poole kiirem järeleaitamine normaalsele tasemele, riiklike vahendite ja monopoolsete suuretegevõtete raha parem kaasamine linna arendamisse... Loetelust võiks jätkata.

3. Ebaõnnestumiseks võib pidada asjaolu, et eelmise küsimuse vastus nii mahukas ja olulistest asjadest

koosnev sai. Gümnaasium on aastaid oma võimla ehitusega riigi investeeringute raha ootel ja kuidagi ei jõua reaalse rahastamiseni.

Peeter Arro

Suure-Jaani linnapea 08.12.2000-30.11.2001

1. Nii lühikese tööperioodi jooksul on raske midagi olulist korda saata. Põhiliselt oli tegemist väikeste muudatustega varem alustatud tegevustes. Heameel on meenutada, et sain kaasa aidata Rahvusvahelise Artur Kapi Uingu loomisele. Mõõdunud suve jooksul räägiti Suure-Jaanist päris palju head. Enamasti seoses siinsete muusikapäevade ja nimetatud ühinguga.

2. Linna ja valla ühinemine jäi järjekordselt sündimata. Sellest on tõsiselt kahju. Kahju mitte isiklikus plaanis, vaid piirkonna arenguvõimalusi silmas pidades.

Tihti tuuakse ettekäändeks, et ühinenud omavalitsuses hakkab linn saama rohkem ressursse kui muu piirkond. Saagem aru, et jutt käib juba ühinenud omavalitsusest ja vahe tegemine endiste meie-teie piirkondade vahel ei ole enam kohane. Otsustatakse ikka terviku huve silmas pidades. Kuulutada, et gümnaasium võiks hakkama saada ümbruskonnas asuvate võimlatega, on lapsik ja mõeldud kogu piirkonna elu väljasuretamiseks. Muud sõnu ei oska selle kohta kasutada. Kurb.

3. Sellegi küsimuse juures ei pääse mööda linna ja valla ühinemise teemast. Mõne linnakodaniku isiklikust solvumisest tiivustatud järjekordne "paleepööre" oli volikogule tähtsam kui lähinaabrute kiire ühinemine. Ai nult käesolevale hetkele mõtlemine ei ole parim tee oma laste tuleviku kindlustamiseks.

Linna elu korraldanud poliitikutele on raske aru saada. Mitmeid kordi deklareeriti soovist vallaga ühineda. Loodeti, et sellest piisab. Ei piisanud puudu jäi tõsisest tööst.

Ei tahaks lõpetada pessimistlike toonidega. Usun, et kõigis kolmes omavalitsuses on loo ilmumise ajaks volikogudesse saanud palju selliseid inimesi, kes tahavad mõelda lisaks tänase päeva ülesannetele ka homsetele vajadustele. Edu teile!

Ülo Kõst

Suure-Jaani linnapea 07.12.2001-31.10.2002

1. Kordaminekuks loen sel aastal käivitatud projekti "Värvid linna". Selle käigus sai uue väljanägemise ka heliloojate Kappide majamuuseum.

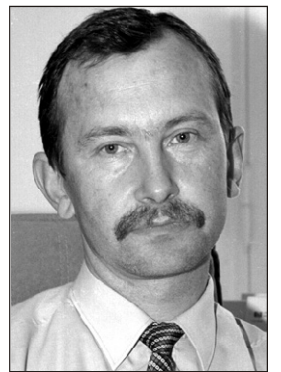
Õnnestusid selle aasta suuremad kultuuriüritused: V Suure-Jaani Muusikapäevad juunikuus ja Mart Saare 120. sünniaastapäevale pühendatud laulupäev Hüpasaares septembris.

Suur samm edasi on multimeedia klassi valmimine gümnaasiumis.

2. Oleks tahtnud, et Tallinna tänav oleks saanud osaliselt uue komitee ja tänavavalgustuse. Eelarveski on selleks vahendid planeeritud. Et nimetatud tänavaosade tuleks korda teha komplekselt, siis meist mitteleolevatel põhjustel lükkuvad tööd 2003. aastasse.

Veel oleks soovinud, et korruselamute keskküttesüsteem oleks valminud oktoobrikuu alguseks. Oodatust rohkem aega on aga võtnud peaaegu kõik: soojatariijate soovides selgusele jõudmisest ja seadmete tarnimisest kuni katlamaja ümberhituse ja trassi paigaldamiseni.

3. Minu arvates suuri ebaõnnestumisi olnud ei ole, kuigi seda peaksid hindama pigem teised.

Rein Tamm

Suure-Jaani Vallavolikogu esimees 22.10.1993-24.10.2002

Arvan, et omavalitsuse töös on kordaminek ka see, kui on täidetud üks põhiline omavalitsuse funktsioon - luua lastele õppimistingimused ja tagada tänapäevane õpetamise tase. Öeldakse, et tulevik kuulub lastele ja eks see nii ka on. Sooviks ainult, et siit haridusteed alustanutest pöördus peale õpingute lõppemist rohkem noori kodukohta tagasi. Põhjustest, miks ei tulda tagasi, võib pikalt heietada, kuid kas see olukorda parandab.

Hea meel on tõdeda, et volikogu koos vallavalitsusega ei ole istunud need kolm aastat käed rüpes. On püütud valla arengut edendada vastavalt valla eelarvele. Kui raha ei jätku kõikide heade mõtete teostamiseks, siis tuleb selekteerida välja need ideed ja objektid, kus tahetakse arengut näha. Poleemikat on tekitanud investeeritud Sürgaverre. Spordihoonet kompleksi ehituseks on kulunud üle 6,8 miljoni krooni, millest riigi raha on ligemalt 4 miljonit. Ma arvan, et kui riigipoolset toetust antud ehitisele ei oleks olnud, siis seisaks see hoone samasugusena kui viis aastat tagasi. Sellel sügisel valmis samas hoones raamatukogu, mis oma avaruselt ja mugavuselt annab silmad ette paljudele maakonna raamatukogudele. Kas kõik ilus ja kena peab ainult linnades olema? Ei pea. Võib ja peab selliseid asju ka maal olema. Kuna valla ainukene kool asub samuti Sürgaveres, siis ei saa ümber ega mööda minna ka koolist. Vald on renoveerinud kooli söökla, kuid ees ootab klassiruumide remont. Kardeatakse, et lapsi on tulevikus nii vähe, et

kool tuleb teha 6-klassiliseks. Ma ei tahaks seda arengut uskuda, sest loodan, et sündivus hakkab tasapisi suurenema.

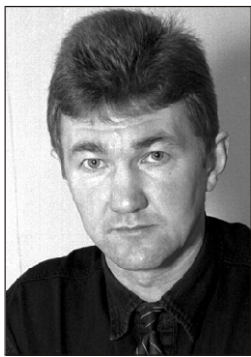
On piütud remontida ka Reegoldi Rahvamaja, kuid rahalised vahendid on jäänud täielikuks remondiks väheseks.

Kas kunagi saabub aeg, kui arendatakse võrdset kõiki valla külasid? Võrdset ma arvan küll mitte, aga võrdsemalt saab ikka. Eks igas külas on midagi, mis vajab korrastamist ja hea on, kui seda saab teha valla või riigi rahadega. Oma küla probleemi on vaja jõulisemalt teadvustada nii oma külas, et leida kaasvõitlejaid, kui ka vallamajas, kus saab koos mõelda lahendustele.

Hea on meenutada piirkonna arengukava 95%-list koostamist. Koos kolme omavalitsuse inimestega valmis dokument, mis annab kokkupuutepunkte edaspidiseks koostööks ja püstitatud eesmärkide saavutamiseks. Nii mõnigi asi hakkas arengukava koostamise ajal koostöö moodi välja nägema. Näiteks otsustati, et Suure-Jaani Haigla ümberkujundamist osatühinguks rahastavad kõik kolm omavalitsust võrdsetes osades. Kokkuleppeks see jäigi, kuigi haigla kujundati ümber osatühinguks ja meie vald tasus kõigile seotud kulud. Teistelt ootame raha siiani. See on halb näide ja loodan, et tulevikus ühiste projektide puhul nii ei juhtu.

Kahju, et arengukava lõppviimistlus jäi puudulikuks ja sellega seoses arengukava volikogus kinnitamata.

Kokkuvõtteks võib anda möödunud kolmele aastale hindeks tugeva koolipoisi kolme. Päriskool ei uppunud, aga õiget ujumise tunnet ka ei olnud. Täna volikogu liikmeid, kes osalesid volikogu töös, andes sellega oma panuse valla elu parandamisele. Tulevasele volikogule tervet mõistust ja õigeid otsuseid.

Ain Olesk
Suure-Jaani vallavanem alates 13.02.1992

1. Igas päevas, mil me siin ilmas elame ja tegutseme, on midagi, mille üle võib rõõmu tunda. Positiivsed emotsioonid on alati paremad kui negatiivsed. Olen püüdnud teha oma tööd mõistuse ja südamega. Kuidas see õnnestunud on, sellele peavad andma hinnangu teised. Tehes oma igapäevast tööd, ei saa selle kohta öelda, et see on kordaminek, pigem on see plaanipärane tegevus. Üksinda on raske toime tulla ja mul on väga hea meel selle üle, et meeskond on meil tubli.

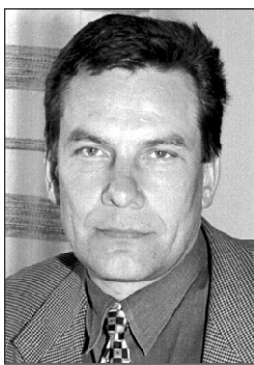
Rõõmu tegi Sürgavere spordihoone ja raamatukogu valmimine, Reegoldi Rahvamajas toimuv, Suure-Jaani Gümnaasiumi akende vahetus ja veel palju teisi vähemtähtsaid sündmusi.

Veel loeksin üheks oluliseks

kordaminekuks piirkonna omavalitsuste vahelise usalduse ja koostöövalmiduse teket, mida tuleb edasi arendada.

2. Igal inimesel on unistused ja mõtted, millede täitumist ta sooviks ja kõik sõltub temast endast ja ka juhusest. Omavalitsuse arengu aluseks on arengukava, mida pidevalt täiustatakse. Katteta lubadusi anda ei tohi. Loomulikult olid ka minul soovid ja mõtted, mida tahtnuksin teoks teha, kuid ei olnud võimalik. Millised need olid, jätan seekord enda teada.

3. Ebaõnnestumisi on olnud ja neid tuleb veelgi, kuid sellest ei tohi end heidutada lasta ja neid loetleda pole mingit mõtet.

Arnold Pastak
Olustvere Vallavolikogu esimees alates 25.10.1993

1. Suurimaks kordaminekuks võib pidada seda, et valmis Täaksi kooli võimla. Sellega ei paranenud ainult piirkonna sportimisvõimalused - ühte kohta said koondatud haridus, sport, isetegevus, raamatukogu, arstipunkt.

Heameel on Olustvere aleviku heakorrapreemiast. Tublit tööd on teinud nii omavalitsus kui Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool. Ka Viljandimaa Keskkonna-teenistus on leidnud võimalusi kooli poolt kirjutatud projekte toetada ja seeläbi lossikompleksi ning Olustvere heakorrale kaasa aidanud.

Rõõmu teeb külaliikumise areng. Oleme seda omalt poolt toetanud. Viimase volikogus koosseisus oli kolm külavanemat.

Vähetähtis ei ole seegi, et oleme rahulikult ja ilma nägelemisteta kõik asjad aetud saanud.

2. Kindlasti oleksid parandamist vajanud Olustvere lasteaia tingimused. Uue lasteaia ehitamine jääb aga tulevikuks. Kõike korraga ei jõua. Tuli teha valik ja otsustasime alustada Täaksist.

Meie valda oleks võinud tulla rohkem ettevõtlust. Valla arengukavaga sobiksid rohkem väike ja keskmise suurusega ettevõtlus, mitte suurtööstus. Infrastruktuur on Olustvere vallas suhteliselt soodne. Peaksime ennast senisest aktiivsemalt tutvustama, ideid välja pakkuma ja ettevõtlusringkondadega tihedamalt suhtlema.

3. Kurvaks teeb see, et ei ole õnnestunud tõsine koostöö Suure-Jaani linna ja vallaga. Oleme jäänud tänase päeva ja tänaste suhete tasandile. Peaksime suutma vaadata 5-10 aasta taha. Täna otsustes on aga vähe perspektiivitunnet. See on kogu piirkonna jaoks ebaõnnestumine.

Ebaõnnestumine on ka see, et Eestis ei ole suudetud rohkem kui nelja aasta jooksul lõpule viia haldusreformi. See tingib inimeste ebakindluse ja pärsib arengut.

Are Aua
Olustvere vallavanem alates 03.11.1993

1. Kõige tähtsamaks saavutuseks oli Täaksi võimla valmimine. See probleem oli ülevall juba kümme aastat tagasi, aga mõnes mõttes on isegi hea, et seda tol ajal siiski ei ehitatud. Piirkonnas on praegu võimla väga hästi vastu võetud. Uhtlasi vabanes üks osa koolist, kuhu sai tehtud raamatukogu ja avalik Interneti-punkt. Saime sellega ka ühest vanast majast lahti, mis on meile majanduslikult kasulik. Meie suund ongi olnud, et kõik valla asutused, mis vähegi võimalik, saaksid koolimajade juurde. Täaksi koolimajja kolis ka arstipunkt. Sellega sai paika piirkonna tasa-kaalustatud areng. Meil ongi ju vallas nagu kaks põhilist keskust: Täaksi ja Olustvere.

Kolmas sektor teeb rõõmu. Küla-

3000 krooni leidis omaniku

Kevadel linnavolikogu poolt algatav konkursi "Värvid linna" vastu oli maja omanike seas suur huvi - osavõtuks laekus 27 avaldust. Enne pintsli kätte võtmist oli vaja teha mahukas ja aeganõudev eeltöö (vana värvi eemaldamine, aluspinna parandamine jne), mille suurus selgus sageli alles töö tegemise käigus. Seetõttu ei jõudnud mitte kõik alustanud soodsale suvele vaatamata oma tööga valmis.

Linnavalitsuse ja värvifirmade esindajatest koosnev komisjon vaatas valminud 7 tööd üle 8. oktoobril. Hindamisest kokkuvõtte tegemisel otsustati konkursist välja jätta linnale kuuluv muuseumihoone Tallinna tn 30, mille jaoks annetas värvi ES Sadolin AS. Samas konstateeriti tehtud töö head kvaliteeti.

Hindamistulemused:

1. koht: Jaama tn 21, omanik **Martin Johanson** 10,5 punkti;
2. koht: Ringpuiestee 10B, omanik Rein Mägi 15,0 punkti;
3. koht: Tallinna tn 2A, omanik Maive Ottas 18,0 punkti;

Martin ja Heino Johanson ning Jaama 21

liikumine, mittetulundusühingud, seltsid, koorid, tantsurühmad. Meie oleme seal põhiliselt projektide kaasfinantseerijad. Külaliikumine Kuhjavere eestvedamisel on jõudnud vabariigi kaardile.

Heakord. Kaks küla on saanud presidendi autasu: Täaksi ja Olustvere alevik. Külade heakord on kolmanda sektori tegutsemise tulemus. Olustveres muidugi põhiline tegija Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool. Peale igapäevase hooldamise on korda tehtud allikas ja rajatud veesilmasid. Põhirõhk on siin muidugi mõisakompleksil. Võtmesõnaks on koostöö.

Alahinnata ei saa noorte tegevust. Olustvere ELO on vabariigi kaardil, Täaksis on 4HL, Olustveres Noorkotkad. Pluss väiksemad huvirühmad.

Täaksi Põhikooli valgustus sai korda tänu Soome sõprusvalla ja siit poolt Viljandi Lions'itele. Valgustus peaks nüüd kõigile nõuetele vastama. Toetas ka fond "Saagu Valgus".

2 Olustvere järve puhastamine jäi tegemata. Nüüd on kirjutatud uus projekt ja loodame raha saada KIK-st.

Rohkem oleks tahtnud korda teha teid. Ka teeäärte niitmine jäi kesiseks. Kogu raha võtab lumetõrje, mida ei saa tegemata jätta.

3. Suuri "ambrisse astumisi" ei ole olnud. Koostöö laabus, saime rahulikult töötada. See on ka suur asi.

4. koht: Lembitu pst 18, omanik Peeter Kuldkepp 23,5 punkti;

5. koht: Aasa tn 8, omanik Inno Korv 24,0 punkti;

6. koht: Supeluse tn 3, omanikud Peeter Mägi ja Aivar Pill 35,0 punkti.

Preemia 3000 krooni kõige kvaliteetsemalt, terviklikumalt ja kaunimalt värvitud hoone eest otsustati anda Jaama tn 21 elamu omanikule Martin Johansonile.

Värvifirma Sadolin otsustas anda omalt poolt eripreemia Aasa tn 8 omanikule Inno Korvile.

Käesoleval aastal pooleli jäänud tööd osaleval konkursil koos uute liitujatega järgmisel aastal.

Ka linn tahab järgmisel aastal jälle ühe temak kuuluva hoone fassaadi korda teha.

Loodetavasti jätkub konkurss senistel tingimustel ja meid toetavad ka värvifirmad Vivacolor, Sadolin ja Hermseal.

Täname kõiki konkursil osalejaid ja värvifirmasid, sest tänu projektile "Värvid linna" on meie väike ilus linn palju kaunimaks muutunud. Ootame ka järgmisel aastal aktiivset osavõttu.

Peedu Võormansik

02.11.2002 Anno Domini

Rahvakalendri hingepäev. Viiteid sellele päevale leiame näiteks Tallina rae 14.-15. sajandi dokumentidest. Rahvaluulekogudes räägitakse küll rohkem sügisest hingepäevast. Selle aja piiridena on mainitud nii mihklipäeva kui hingepäeva, mardipäeva ja isegi jõule. Ilmselt on tegemist eelkristliku esivanematekultuse järeljega. Sügisene esivanemate hingede mälestamise komme oli paljudel Euroopa rahvastel. Nagu teistelgi puhkudel, valas katoliku kirik rahvapäraste püha kiriklikku vormi ja nii on 1. november katolikes maades tuntud kui kõikide pühakute päev. Meie tunneme ja peame rohkem hingepäeva.

Hingede ajal arvati, olla "õhk hingekesi täis". Ei piiratud vaid hingede mõtlemissel, neile köeti saun ja kaeti laud, kuhu peremees esivanemaid ükshaaval nimepidi sööma kutsus.

Nukker, udune ja sompus aeg - "looduse suremise aeg" - on tõesti sobiv, et meenutada esivanemaid. Kuigi me ei tee omi toimetusi juba ammu napi pirrutule valgusel, on hingede aeg siiski rusuvalt pime isegi heledalt põlevate elektritulede valguses. Tundub, et inimese väline aktiivsus taandub, andes ruumi vaimule ja mõtetele.

Panen silmad kinni ja sealt nad tulevad - meie eel käinute elupildid. Väike, nii umbes kümne aastane surmani hirmunud tüdrukute rinde eest aetavas vooris. Kõik ümberringi põlemas, plahvatuste kõma, surnud hobused. Igal pool inimesed, nii et maalt pärit arglik laps ei saa kuidagi pissida. Tühine asi? Ei, hoopiski mitte. Avan ehmunult silmad. Miks just taoline mälupeil? Võib-olla seepärast, et sellest lahutab meid tegelikult vaid pisut vähem kui kuuskümmend aastat ja vaid mõned sajad kilomeetrid. See pole olnud "kuskil kaugel" ja "väga ammustel aegadel". Täna ei taha kuidagi uskuda, et tegemist ei ole vaid katkendiga õudusfilmist.

Üksteise järel tulevad meelde ka need inimesed, kes - kelle hinged - tegelikult alati minuga kaasas on. Need, kes on jätnud mingi jälje minu teele. Kuigi nad on iga päev lähemal või kaugemal olemas, lasen täna kõik veel kord silmade eest läbi. Mõtlen Sulle ja Sinu salapärasele seletamatule prillidetagusele pilgule. Ja Sulle, kes Sa ütlesid, et Sind rahule jäetaks, sest elada on niigi raske. Ja ka Sinule, sest Sulle võib alati loota. Ja Sulle, kes Sa kõiki töid äärmise täpsuse ja korralikkusega teed. Ja Sulle, kellelt ma nii palju õppinud olen. Ja Sinulegi, kes Sa minule arusaamatul põhjusel oma väikest marakratti vaid kolmandas isikus nimetad. Ja ka Sulle, kelle juuresolekul tunnen end alati ja sõnusetamatul põhjusel pisut erilisena. Ja ... Kõigile teile, kes te olete. Oma rõõmude ja oma kurbusega.

Mõnus on teie kõigi peale mõelda.

Meelde tuleb kuskilt kuuldu: "Mälestused ei jää kunagi nii kaugeteks, et üldse enam midagi ei tähenda. Isegi need, millele oled oma teada risti peale tõmmanud, tulevad korraga ja hakkavad jälle midagi tähendama."

Üks Naine Helekollane

Maret Aboja
Suure-Jaani kultuurimaja
kunstiline juht

Täna ja 25 aastat tagasi

Septembris möödus 315 aastat hariduse andmise algusest Suure-Jaanis. Ürituste raames toimus ka Suure-Jaani Gümnaasiumi vilistlaste kokkutulek.

Allpool räägime kahe inimesega, kes seotud Suure-Jaani kooliga. Üks neist on üksteist aastat siin õppinud, kuid käib nüüd Viljandis Jakobsoni kooli lõpuklassis, teisest sai 25 aastat tagasi siinse keskkooli vilistlane, kuigi enamuse oma kooliteest käis ta Viljandis ja üks Jakobsoni kooli klass peab teda "enda omaks".

Püüame leida vastuseid küsimustele, mille poolt erinevad üksteist koolid ja kas ajaga on midagi muutunud.

Kaupo, oled mitmel korral oma vanuseklassis võtnud maakondliku füüsikaolümpiaadi. Kuigi olid jõudnud juba kaheteistkümnendasse klassi, otsustasid õpinguid jätkata Viljandis. Mis selle põhjuseks oli?

Kaupo: "Otsus siit ära minna ei tulnud kergelt. Lihtsam oleks loomulikult olnud jätkata. Siiski otsustasin raskema variandi kasuks, sest alati ei saa otsuseid tehes lähtuda sellest, mis parajasti lihtsam on. Peamiseks koolivahetuse põhjuseks oli Suure-Jaani Gümnaasiumi väiksus. Viimasel ajal on kahjuks levimas selline arengusuund, et linnakoolid lähevad aina suuremaks ja maakoolid kahanevad ning kõige väiksemad isegi suletakse. Suures koolis on võimalik jagada õpilased erinevatesse klassidesse, vastavalt sellele, mida keegi rohkem õppida tahab. Väikses koolis ei oleks see juba selle pärast võimalik, et õpilasi ei piisa mitme klassikomplekti moodustamiseks. Mina tahtsin põhjalikumalt õppida reaallaineid ning Viljandi C. R. Jakobsoni nimelises Gümnaasiumis on mul selleks parim võimalus."

Milline on suurim erinevus kahe kooli vahel?

Kaupo: "Kõige suurem erinevus ongi füüsikas. Lisaks sellele, et tunde on lihtsalt rohkem (2 teooria tunni asemel 4 teooria- ja 2 praktikatundi, kokku siis 2 asemel 6 tundi) on ka õpilased õpihimulisemad. Matemaatika-füüsika eriklassi õpilastel ongi eesmärgiks saada nendest ainetest maksimum, samas kui Suure-Jaanis võib mõnele õpilasele, kes ei näe oma elus füüsikale kohta, tunduda see mõttetu väsitamise ja ajaraiskamisena."

SAAME TUTTAVAKS

Tere taas, kodulinlased! Võin nii öelda, sest olen siit pärit. Lõpetasin Suure-Jaani Keskkooli 1972. aastal ja asusin õppima J. Anvelt nimele Tartu Pedagoogilisse Kooli, mille lõpetasin neli aastat hiljem muusikaõpetaja ja lasteaias muusikakasvataja erialal. Esimene töökoht oli Mäetaguse 8-klassiline Kool. Seejärel olin lühikest aega Suure-Jaani Metsamajandi lasteaias. Edasi viis elutee mind Jõgevamaale. 7 aastat õpetasin väikeseid lapsi laulma-tantsima Siimustis Jõgeva EPT lastepäevakodus. Seejärel töötasin kuni käesoleva aasta septembrini Jõgeva Ühisgümnaasiumis muusikaõpetajana. Saavutuseks pean, et kaks minu "laululindu" on pääsenud ETV "Laulukarusselli" lõppooru ning minu juhitud mudilas- ja poistekoorid on osa võtnud laulupidudest.

Mul on kaks täiskasvanud last: tütar õpib Tallinna Pedagoogika-ülikoolis alusharidust, poeg töötab Eesti Riigiarhiivis.

Tulin tagasi oma armsasse kodukohta, sest siin on tugevad kultuuri-traditsioonid ja teatritelised ning sõbralikud inimesed.

Juhendan kultuurimajas ka kahte ringi: mudilaste laulu-mänguringi, mis toimub iga neljapäeva pealelõunal kella neljast viieni ja laste lauluringi, kus osalevad algklasside laululapsed ning mis toimub igal teisipäeval kella poole kahest poole kolmeni. Ootan väikeseid muusikahuvilisi julgesti ringidesse.

Tänan kõiki sõpru, tuttavaid ja vanemaid, kes mind kodulinna tagasi kutsusid ja on mulle siin igati toeks.

Kohtumiseni kultuuriüritustel!

Nii lühikese aja järel on raske põhjapanevat hinnangut anda, aga mingisugune mulje on juba olemas. Peamine erinevus võrreldes Suure-Jaaniga ongi võimalus spetsialiseeruda. Ka tunnid on tsüklitesse jagatud veidi teistmoodi. Esimesel veerandil on meil näiteks 7 kirjanduse tundi nädalas ja samal ajal ei ole üldse eesti keele tunde, inglise keelt (A-võrkeel) on 5 tundi nädalas ja samal ajal pole ühtegi saksa keele (B-võrkeel) tundi. Järgmises tsüklis on olukord kohati vastupidine, s.t. ainet, mille tunde oli enne mitu nädalas, pole enam üldse või on vähem ja keskendutud on teistele ainetele. Selline süsteem lubab korraga rohkem edasi minna ja kuna tunnid on tihti üksteise järel, on õpilased vastavasse teemasse sügavamalt sisse elanud."

Kuidas Jakobsoni koolis õppimisega hakkama saad?

Kaupo: "Tänu Suure-Jaani Gümnaasiumi pedagoogide tublile tööle võin julgelt öelda, et suuri raskusi pole mulle ükski aine veel tekitanud, vahel tuleb mõne asjaga lihtsalt rohkem tööd teha."

Are, käid alati Jakobsoni kooli vilistlaste kokkutulekul ja võib juhtuda, et Sinu sealsed klassikaaslased kõik ei mäletagi, et oled tegelikult Suure-Jaani Keskkooli vilistlane. Koolivahetust ei võtnud Sina toona omal algatusel ette. Legendi järgi oli põhjuseks alkoholi tarbimine õpilasele mittesobivas kohas - staadionil. Oieti küll "väike äpardus" - vahelejäätmine. Järgnes Jakobsonist väljaviskamine ja "pagendus" viimase klassi teisest õppeveerandist Suure-Jaanis.

Mis Suure-Jaani tülles silmajäi?

Are: "Kui kooli jõudsin, olid tunnid juba alanud. Õpetaja Tiina Idla võttis mind käekõrvale ja viis klassi, kus uudishimulikest ja muigavatest küsivatest pilkudest juba puudus ei tulnud. Enne mind oli siin "asumisel" olnud Jakobsoni kooli eelmine pagendatu (ei mäleta kas Lips või Kama või... (Mõlemad mainitud olid omal ajal Jakobsoni kooli tugevad "olümpiaadipoisid")) ja see mees oli ennast ja Jakobsoni kooli heal tasemel tutvustanud. Nii väitis füüsik Sova. Sellega laskus mulle ka kohe teatud kohustus seda latti mitte väga alla kiskuda ja samas tekkis uudishimutsejatele õpetajate ja kaaslaste seas mingi võrdlusmoment. Samas on mul endal väga raske hinnata ainet õpetamistaset. Loomulikult võiks nagu arvata, et füüsika-matemaatika klassi poisile pidi siin-

ne vastav tase olema lõdvalt võetav pärast Tamme Jaagu (Jakobsoni koolis aastaid eriklassidele matemaatik ja füüsikat õpetanud legendaarne õpetaja Jaak Tamm) põhja, aga ka uue klassi poisid olid hea peaga ja mina Viljandi keskmikuna ei tõusnud küll millegagi esile. Sova õpetusmeetodid sobisid minu vabameelsele hingele ilmselt natuke paremini, kui Jaagu minu jaoks natuke hirmuvalitsemise mekiga pedagoogika."

Kas Jakobsoni kool ja Suure-Jaani Keskkool erinesid tol ajal millegi olulise poolest?

Are: "Erinevusi kahe kooli vahel ei üritanudki ma siis ilmselt enda jaoks paika panna. Algul tundsin ju ennast petetuna ja olin kindel et kohe-kohe see laheneb ja olen järgmisest veerandist tagasi Jakobsonis. Tagantjärele tundub, et aeg voolas Jaanis aeglasemalt ja väiksemate loksumiste ja virvendustega. Kuna leidsin kiiresti uusi sõpru nii muusika- kui ka spordihuvi poolest ja mis salata, ka lõbusaid semusid ajaveetmise osas, siis ühtäkki ei tekkinud mul enam veerandi lõpus tunnetki, et oleks nii väga vajalik see tagasi-pöördumine ja taas mingi segunemisaeg vanasse klassi. Tekkisid sõbrad ja ka sõbrannad, kelle pärast ei tahtnud jätta seda väikest ja vaikset paika."

Kas Sinu õpetajatest on keegi veel nüüdki lastele õpetust andmas? Kes eriti meelde on jäänud?

Are: "Vaatasin kooli kodulehekülge ja ega suurt kedagi tuttavat seal enam ei leia. Muidugi minu armas klassijuhataja Tiina Idla, kes mind tõesti emalikult tolel sügishommikul vastu võttis ja ilmselt mitte eriti kerge südamega enda klassi juhatas."

Füüsik vana Sova - nii me teda vist kutsusime, kuna noor Sova oli paralleelklassis - oli omapärase huumorisoonega reaalinete gurmaan, kes minule kui Jakobsoni eriklassist tulejale erilist tähelepanu osutas. Seda igati positiivses mõttes. Ja tema õpetusmetoodika oli igati vastuvõetav, vähemalt minule."

Nagu aru saan, oled tubli kahe kooli "vilistlane". Saate Jaani (nagu Sina seda nimetad) omadega tihti kokku?

Are: "Käin nende meestega tihe-dalt läbi. Oleme klassikokkutulekuid teinud koos paralleelklassiga viieaastase vahega nagu Viljandiski, lisaks siis veel kooli kokkutulekud."

Kaupo Voormansiku ja

Are Habichtiga rääkis Leili Kuusk

REISIKIRI

Kuidas ma Austraalias käisin

Algus juuni Leoles

...See oli Toomas, kes oli koos oma tütardega samuti otsustanud Kivi-muuseumi külastada.

23.01.2002

Lahkusime hotellist kell 9.45. Oleme teel Horshami linna, mis asub Mildurast 207 km kaugusel. Ilm on ilus, sooja +28 vilus.

Loodus on väga muutlik. Mildurast lahkudes olid tee ääres viinamarja- ja apelsiniistandused, nüüd aga sõidame kõrbealal. Lähime looduskaitsela, kus elavad emud ja kangurud. Kahjuks ei näinud ühtegi, sest sellise kuuma ilmaga, nagu täna, on loomad varjus ja magavad. Oösel, kui on jahedam, liiguvad nad rohkem ringi. Tee ääres on liiklusemärgid, mis hoiatavad autojuhte loomade eest. Väga palju kanguruid jääb oösel autode alla. Nägin minagi mitmeid korjuseid. Harjumatu on näha märkidel kanguru, emu ja koala pilte. Kodus on ainult pödrapildiga liiklusemärgid.

Kui kõrbeala lõppes, algasid tohutud nisuväljad.

Horshamis peatusime hotellis "Lynlea". Hea, et igas hotellis on basseini! Lähen jälle ujuma, sest on nii palav.

24.01.2002

Suundume rannikule. Sõidame üle Grampians'i mägede. Küll on kole mööda käänulisi mägede sõita! Kui auto-

aknast välja vaatan, on minu kõrval kohe sügav kuristik. Hoian kahe käega autoistmest kinni ja palun Heikkil veel aeglasemalt sõita. Tä vastab mulle, et aeglasemalt enam ei saa, niigi sõidab ainult 20 km tunnis. Järgmiseks soovitan ta mul hoopis jala minna, kui autoga kardan sõita.

Lõpuks jõuame mäe tippu, kas asub vaateplatvorm. Siit avaneb fantastiline vaade mägedele. Kõik on nii kaunis, et hetkeks unustan oma hirmu kõrguse ees.

Siis alustame uuesti sõitu alla, teisele poole mägi. Lühikese peatuse teeme Hall's Campi väikelinnas, mis asub Grampians'i mägede vahel. Nüüd veel mõni tund sõitu, enne kui jõuame rannikule.

PORT FAIRY

Ookean - juba see sõna paneb õlgu väristama. See on midagi suurt ja võimsat minu jaoks. On tugev tuul ja lained kõrged. Katsun vett - see on väga soolane ja jääkül. Heikki seletab, et see on Lõunaookean ja teisel pool seda pole muud, kui Lõunanaba. Sellest ka nii külm vesi. Saan teada, et Austraaliat piirab kolm ookeani: Lõuna-, Vaikne- ja India ookean. Oleme linnakeses Port Fairy. Teeme Heikkiga nalja, et see on nõudepesuvahendi linn. Käisime söömas ja siis nägin kaamelikaravani, mis tegi turistidele lõbusõitu.

Sõidame läbi Warrnambooli linna ja peatume ööseks Port Campbellis. Saime toa hotellis, mis asub ookeani lähedal: tuleb vaid minna üle tee ja kohe oledki rannas. On ilus õhtu ja ma ei suuda toas istuda, eriti veel, kui ookean on siin-samas.

Lähen randa, istun liival ja vaatan laineid. Külmast veest hoolimata on ujujaid päris palju, eemal lainetel liuglevad surfajad. Et neid paremini näha, ronisin kõrgele kaldale. Istusin seal ja imetlesin laineid, tundus uskumatu, et see olen mina, kes saab sedasi siin istuda. Lainete vaatamine tekitas minus väga

rahuliku tunde ja päikese loojumine tegi kogu vaatepildi veelgi kaunimaks. Siis sündis see:

Miks armastus pole kui ookean - iga laine on jällegi uus. Aastad läevad ja vananeb armastus - ookean alati truu.

Ja see:

Rannaliivale kirjutan nime, lained selle minema viivad. Ära mõtetest, südamest keelatud ime, ainult mälestus viivust sest jääb!

25.01.2002

Sõidame piki ookeani randa ja teeme mitu peatust, et filmida veest väljatuvaid kaljusid. Aastatuhandete jooksul on tuul ja lained vorminud valmis tohutud kunstiteosed. Ranniku kõige kuulsam vaatamisväärsus on kaljude rühm, mis kannab nime "12 apostlit". Need on 12 kaljut, mis üksteise kõrval veest välja kõrguvad. Igale kaljule ja lahesopile on nimi pandud. Meeldejäävaim oli "London Bridge". See oli tõesti Londoni silla moodi! Kahjuks on vesi oma töö teinud ja üks pool sillast on kokku varisenud. Heikki ütles, et 7-8 aastat tagasi oli London Bridge veel terve.

Jälle mäed! Seekord sõidame läbi Otway mägede. Käime ära ka neemel, kuhu on 1848. aastal ehitatud Austraalia esimene tuletorn. Sõitnud üle mägede, jõuame jälle ookeani kaldale ja peatume Apollo Bay's. Lõpuks saan ka randa minna. Päevitan ja käin ujumas. Vesi on nii soolane, et kui veest välja tulen, on nahal valge soolakiht. Lained on kõrged ja jõulised. On tükk tegu, et veest välja saada lained kisuvad kogu aeg tagasi.

Ohtul jalutan rannas. Meele teeb kurvaks tõsi asi, et see on viimane kord, kui saan ookeani kaldal kõndida. Homme sõidame jubakoju - Ballaratti.

Marika Moorats
Järgneb

OMA- LOOMINGUT

Juba õhkub sügise hõngu

Juba õhkub sügise hõngu

päiksekiired pärleina maas. Rohukörtel esimesi härmalõngu üha tihedamini kohtad taas.

Sajab puudelt kirjusi lehti

linnud parve koguvad taas. Öises taevases virmalisi nähti peagi hallad on jällegi maas.

Käib koristus kõrbenud väljal masin undab ja tolmab maa.

Kartul kehva ja tunnend end naljal korjad viimsegi, mida veel saad.

11.09.2002

Elle Todoruk

SÜGIS

Sügis metsa alla seeni kuhjas, ploome ja õunu korjatakse Puhjas.

Kirjud lilled õitsevad aias ja peenral, mesilased une-eelseid tiire teevad.

Vahtralehed puudel värviliseks läinud, sügise ilu oleme kõik näinud.

Külmad on hommikud ja ööd on pikad, Jalga laps peab tõmbama villased sukad.

Liis Uustal
ja Siim Kilki

Tahaks

Tahaks talve leida üles selle vihmasaju sülest. Tahaks piisad külmutada, lumehelbeid külvata.

Tuisutaadi kutsuks külla lumevalle keerutama, lapsi ninast näpistama.

*

Päikesära, kuukuma tahaks imetleda lumevaibalt valgelt. Kuldset valgust tahaks näha juba kaugel.

Tahaks hangi pakse teele, jääkilpi järveveele, et igaüks saaks tunda külma, karget talveilma.

Ott Keerd

KUU KÜSIMUS

Mida saite eluks kaasa oma kodust?

Tauno Kais, tuletõrjuja-päästja:

"Raske küsimus. Tegelikult ei ole saanud suurt midagi, see hüppelaud pole midagi, mis pikki pigem tuli ise varakult "ujuma" hakata. Tagantjärele tundub see hea, sest suudan seetõttu paljuski iseseisvalt hakkama saada ja ei pea eriti kellestki sõltuma, tunnen end vabana. Polnudki seal kodus kedagi, kes oleks mulle mingeid elutarkusi jaganud või minu maailmanägemist suutnud enda järgi painutada. Sellepärast olen selline nagu ma parajasti olen ja see on asi, mis mulle täitsa meeldib. Akki loete sellest minu maailmapildi välja?"

Ma ei taha halvustada kodu ja kodusoojust, vastupidi, hindan seda väga. Kuid ma tõesti ei oska või ei taha asju, mis minu jaoks olulised on, tervele ilmale kuulutada. Viriseda ei soovi ma ammugi mitte."

Jaanika Reier, pedagoog:

"Oma kodust pole ma kaasa saanud peaaegu midagi materiaalselt, kuid silmaga nähtamatu ongi tähtsam. Mul on teadmine, et mind armastatakse ja oodatakse ning tuntakse huvi mu tegemiste vastu. Vanemate abielu on heaks eeskujuks ja ehk ka eel-

duseks, et minu pereelu areneb samuti õnnelikult. Oskan teiste inimestega paremini arvestada ja vajadusel lärmis sees keskenduda, sest kasvasin viielapselises peres. Heaks eeskujuks on terved eluviisid, ka mina ja enamik minu tutvusringkonnast ei suitseta ega kuritarvita alkoholi. Ja lõpuks - kõike on võimalik saavutada, kui vaid väga tahta ja selle nimel tööd teha. Tänu oma vanemate lahtistele kätele ei pelga minagi ette võtta asju, mida pole varem teinud, ja tavaliselt need õnnestuvadki."

Toomas Henk, juhtiv töötaja:

"Kodu pean kohaks, kust kogu edasine elu ja selle kujunemine alguse saab. Kõik see, mida olen tänaseks saavutanud, on alguse saanud just kodust. Suhtlemine, eesmärgistatud tegevus, ehitusoskused, tehnika tundmine - see kõik on ju seotud koduga, ja neid oskusi on aastate jooksul tasapisi täiendatud.

Kodust saadud väärtushinnangutest pean oluliseks otskoheasust, ausust, sihikindlust, tahet midagi saavutada, midagi ära teha, leidlikkust ja muidugi ka otsustusvõimet ning mitte karta vastutada oma tegude ja sõnade eest. Kodust on mind õpetatud teisi arvestama, kuid oma õiguste eest lõpuni seisma. Olema salliv ja paindlik niivõrd, kuivõrd oma ego seda lubab välja paista. Materiaalselt sain kodust kaasa kaks oskajat ja tegusat kätt ning ühe lõmmis Ziguli, mis tuli vanematele kinni maksta."

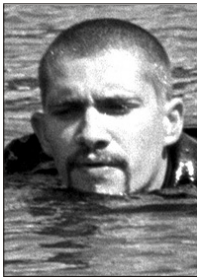
Helgi Karolin, pensionär:

"Mõtlen oma kodule ja vanematele alati suure armastuse ja lugupidamisega. Minu vanemate abielu oli harmooniline: isa hindas ema suurepäraseid perenaiseoskusi ja ema respektis alati isa otsuseid pereelu korraldamisel. See oli turvaline ja soe kodu kolme tütre kasvamiseks. Selles kodus olid omad seadused, omad kindlad tõekspidamised, mis on mind tänini saatnud: hoolivus pereliikmete suhtes, ausus. Isa ei sallinud isegi hädavalet. Ema armastas lugeda palveraamatuid, käis kirikus. Ja kui ma aastaid õpetajana ei võinud vaadata kiriku poole, siis nüüd olen tänulik oma emale, kes suutis olla mulle niivõrd eeskujuks, et minagi käin praegu väga meeleldi kirikus jumalateenistustel. Meie kodus valitses puhtus ja kord, seda nõuti lastelt ja seda nõudsid vanemad iseendilt. Arvan, et sellestki on mulle midagi külge jäänud.

Minu lapsepõlv möödus Eestias keses kodus, noorus langes okupatsiooni-aegadesse. Kuid alati valitses meie kodus eestimeelne vaim ja nüüd ei suuda ma mõista inimesi, kes vabaduse väärtust ei oska hinnata.

Astusin iseseisvasse ellu suure sõja järel, ei olnud minu vanematel võimalik materiaalselt mind toetada, ei mõelnudki tol korral, et mul midagi vaja oleks rohkem kodust saada kui kooliharidus. Seda saime meie kolm õde kõik. Ja olen praegugi seda meelt, et kui kodu suudab anda lastele hariduse või oskused tööks, siis see kodu on väärt kodu."

Jaanus Siim

Vabandame

Eelmisest lehest oli "trüki- ja kuradike" näpsanud paari artikli viimased read. "Omavalitsusinfo" (lk 2) viimase lause lõpp on "...Aivi Varjundile küüni ja kuur-aida ehitamiseks Kärevere külas." "Vaata läbi arvuti maailma" (lk 5) viimased read on "Sisustamisel on AIP Sürgavere raamatukogus".

Toimetus

Tänuavaldused

Täna südamest kõiki, kes olid mulle toeks rasketel hetkedel, eriti naabreid Tiio ja Jaan Kalevit ja Arkadi Grišani ning kalmistutöötajaid Tiia ja Endel Vendelini osutatud abi eest isa muldasängitamisel.

Marta Kimm

Keskerakonna
Suure-Jaani osakond
täna

kõiki oma valijaid toetuse eest

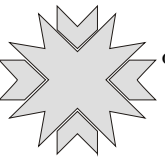

Reformierakonna
nimekirjas kandideerinud
TÄNAVAD
valijaid toetuse eest

TÄNAME TOETAJAJAID!

Suure-Jaani vallas
Res Publica nimekirjas kandideerinud

Head Olustvere valla elanikud!
Täname Teid suure toetuse eest valimistel!
Aitame üheskoos vallal arenedal!
Rahvaerakond Mõõdukad

Tantsurühm "Loits"
ootab kõiki endisi tantsijaid ja fänne
oma juubelikontserdile
30. novembril kell 18.00
Suure-Jaani Gümnaasiumi saalis

Kohvikus Arturi Juures
pidulikud lõunad
banketid
perekondlikud tähtpäevad
jõulupeod.
Saab tellida
toidu ka kodusele peolaualle.

Järve poest on võimalik tellida
ja osta kulinaariatooteid.
telefon (043) 77 336
www.arturijuures.ee

Teated

Suure-Jaani Vallavalitsus annab üürile 3-toalise korteri Lohavere elamus (keskküte).
Info Suure-Jaani Vallavalitsusest telefonil 55 431, 052 82 910

Ostan heliplaate aastatest 1960-1990. Telefon 052 80 605

Fotograaf Jaanus Siim teeb Suure-Jaanis, Kõleri tn 3 ateljeefotosid dokumendi-pildist perepildini. Eelnev kokkulepe telefonidel (043) 72001 või 051 78704

Sajand tagasi, 1900. aastate algul, valmis Reegoldis uus koolihoone, mis oli uhkuseks kogu Olustvere vallale. Praegu tegutseb selles Paala Rahvamaja.

Kutsume kõiki, kes on selles koolimajas kunagi töötanud, osa võtma kokkusaamisest, et meenutada möödunud tööaastaid ja saada omavahel tuttavaks.

Ühine koosviibimine toimub
16. novembril k.a samas majas
algusega kell 16.00

Osavõttust teatada õhtuti telefonil (043) 79 318
Meelelahutust pakub Olustvere segakoor "Lehola".

Kaasa võtta kohviraha.

Korraldajad

A-kliinik

Riia 13, Tartu

Alkohol- ja ravimõltuvuse ravi ja nõustamine, koduvisiidid
Muude psüühikahäirete ravi (depressioon, stress, unehäired)
Pereliikmete ja lähedaste nõustamine
Joomasööstu katkestamine ja võratusseisundi ravi
Ravi alkoholi liigtarvitamisest vabanemiseks Sinclair'i meetodil
Alkoholist täielik loobumine ravimi disulfiram abil
Hasartmänguruse ravi
Narkootikumide testimine uriinis
Soovi korral täielik anonüümsus
Info ja registreerimine E-R 9-18, telefon (07) 427 888
Info ja esmaabi tellimine
E-R 18-22; L, P 10-22, telefon 055 613 446
Kodulehekülge: www.akliinik.ee
E-post: akliinik@hotmail.ee

Õnnitleme lapse sünni puhul!

Regina Jents'il ja Jaak Toomsalu'l sündisid
1. oktoobril kaksikud:
tütar Teisi ja poeg Tauri Toomsalu

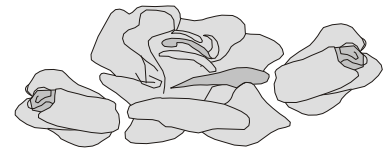
Maarja Leies'il ja Tarmo Linnu'l sündis
7. oktoobril
poeg Morgan Remy Sqanto Linnu

Piret Stroo'l ja Kaido Hansschmidt'il sündis
11. oktoobril
poeg Kardo Hansschmidt

Mälestame

MARIA KLAAS 08.12.1927 - 05.10.2002
MARTA LANKOV 22.04.1913 - 09.10.2002
HENDRIK KIMM 22.07.1908 - 09.10.2002
LEONIIDA EHRSTEIN 18.01.1925 - 19.10.2002
MAGDA KULDKEPP 28.09.1924 - 20.10.2002
IRMA TÕNISSON 23.07.1922 - 23.10.2002
ELLI PIILMANN 21.07.1917 - 25.10.2002
TOIVO KULDVERE 21.07.1958 - 27.09.2002

ÕNNITLEME SÜNNIPÄEVALAPSI!

SUURE-JAANI LINN

MEETA-MIRALDA PÖRK 22.11.1910 92
MARTA SÄRG 02.11.1911 91
META-ALICE PARIK 19.11.1911 91
RAISSA HEIN 17.11.1912 90
JAAN VAHTRA 25.11.1916 86
HELGA-HENRIETTE MÄGI 01.11.1917 85

HANS SÄGI 10.11.1918 84
LEO VIKS 02.11.1919 83
FRIEDRICH PENZA 24.11.1919 83
VOLDEMAR LENK 12.11.1920 82
EDUARD JÜRISSE 14.11.1942 60
LAINE VAHTRA 15.11.1942 60
VELLO ALEKSEJEV 25.11.1947 55
JÜRI MIKKOR 08.11.1952 50
ANITA TÕNUMAA 24.11.1952 50

SUURE-JAANI VALD

MARIE SEPP 03.11.1908 94
HANS JÜRISSE 06.11.1909 93
MARTA KAHU 22.11.1910 92
MARIA KUULMATA 24.11.1913 89
ENA-CHRISTINE PÖDER 25.11.1913 89

FERRA TÕNUMAA 01.11.1914 88
JAAN JÕEVEER 15.11.1915 87
ELLI ROOSA 01.11.1920 82
ANTS HANSEN 07.11.1932 70
NADEŽDA LINDE 01.11.1937 65
LINDA TÜRNER 13.11.1937 65
KALEV ALLE 13.11.1937 65
ANTS KUUSIK 17.11.1937 65
ENELIISE HORN 18.11.1937 65
ANTS ANIMÄGI 25.11.1937 65
HELDUR REINARU 27.11.1937 65
VAIDO KAIS 07.11.1947 55
ANTS KIVISILD 16.11.1947 55
RIHO PAE 18.11.1952 50
REIN SUKK 23.11.1952 50

OLUSTVERE VALD

LINDA KAUS 27.11.1911 91
AINO-SOFIA KAKKO 10.11.1914 88
ENDEL PÄEVA 25.11.1919 83
HELENE TOMSON 25.11.1921 81
JULIA VEERSALU 05.11.1927 75
SULEV SILLAMÄE 03.11.1932 70
JOHAN MÄNDLA 29.11.1932 70
EILI SÄGA 17.11.1937 65
MATI KITSE 09.11.1947 55
JÜRI SVEDE 23.11.1947 55
MARET VALLISTU 02.11.1952 50
SIRJE KIVIRAND 24.11.1952 50

OÜ LANDEKER OSTAB

kasvavat metsa ja metsamaad
hind kuni 60 000 EEK/ha

Tasu kohe!

Telefonid 051 79 866, 051 10 415
Faks (0) 633 5576

e-post: leole@vald.s-jaani.ee
http://www.suure-jaani.ee/leole
Reklaamkuulutuse hind:
Firmal 150.- krooni,
eraisikul 15.- krooni.
Reklaami ootame kuni
1. kuupäevani.
Toimetusel on õigus artiklite
teksti redigeerida-lühendada.

Toimetaja
Leili Kuusk 052 21 859
Lembitu pst 42, Suure-Jaani
tel (043) 71 145 (tööl)
leili@suure-jaani.ee
Toimetaja-abi fotograaf
Jaanus Siim
tel (043) 72 001, 051 78 704
jaanus@suure-jaani.ee

Kontaktisikud:
Suure-Jaani Linnavalitsus
Aili Adamson tel (043) 71 145
faks (043) 71 271
suure-jaani@suure-jaani.ee
Suure-Jaani Vallavalitsus
Märt Perve tel (043) 55 431
faks (043) 55 439
mart@vald.s-jaani.ee

Olustvere Vallavalitsus
Silvi Raudmets tel (043) 74 266
faks (043) 74 389
olustverevv@alex.vil.ee
Suure-Jaani Gümnaasium
Reeda Sadam tel (043) 72 003,
052 02 343
faks (043) 72 050
reeda@sjg.edu.ee

Küljendus
Külliky Lohu
055 18 297
kiky@s-jaani.ee

Trükk
OÜ Vali Press
Pajusi mnt 22, Põltsamaa
tel (077) 52 491
vali@estpak.ee

LEOLE Kolme omavalitsuse infoleht
ilmub 1 kord kuus